

Espoon, Helsingin ja Vantaan monikulttuuriasiain neuvottelukuntien sekä Etelä-Suomen ETNON yhteiskokous

Aika 3.11.2016

Paikka Espoon valtuustotalo, Espoonkatu 5

Osallistujat	Käri-Zein Päivi, puheenjohtaja	Moua Michaela
	Aden Said	Mäenpää Anne-Maj
	Alkhatib Mania	Nguyen Chau
	Aly Sirpa	Niinistö Jaakko
	Anttila Anu	Nillukka Pasi
	Castén Nina	Nummelin Pilvi
	Drotár Kristiina	Osmani Harun
	Gartman Maija	Sakilayan-Latvala Margarita
	Gurhan Deek	Sayilir Ibrahim
	Haahtela Ilkka	Silvola Markus
	Haapalehto Teemu	Sodhi Ranbir
	Hämäläinen Sonja	Suihko Sampo
	Kalhuri Veronica	Tahvanainen Jenni
	Kemppi Maaren	Tchistiakova Svetlana
	Kentta Tiina	Tewodros Guday
	Kyntölä Laura	Tudose Cristian
	Liimatainen Reijo	Turkkila Matias
	Lautiola Hannele	Ugur Hannele
	Linderborg Hilikka	Wiman Sirkka
	Lohikoski Marja-Liisa	Yli-Suomu Riikka-Maria
	Luttinen Pauli	Åkerlund Roosa
	Marinets Stanislav	Pippuri Terhi, sihteeri
	Mohamud Hassan	

Asiat

1 Kokouksen avaus

Kokous aloitettiin kello 17.02. Espoon kaupungin sivistystoimen johtaja **Sampo Suihko** toivotti Helsingin maahanmuutto- ja kotoutumisasioiden neuvottelukunnan, Vantaan Monikulttuurisuusasiain neuvottelukunnan, Etelä-Suomen alueellisen etnisten suhteiden neuvottelukunnan ja Espoon monikulttuuriasiain neuvottelukunnan tervetulleiksi Espooseen. Suihko painotti monikulttuurisuusasioiden tärkeyttä ja ajankohtaisuutta liittyen muun muassa viime vuonna maahan saapuneiden turvapaikanhakijoiden suureen määrään. Tilanne haastaa eri toimijat laajaan yhteistyöhön kotouttamisen haasteissa.

Kokouksen puheenjohtaja **Päivi Käri-Zein** linjasi avauspuheenvuorossaan yhteiskokouksen tavoitteeksi etnisten ryhmien työllistymismahdollisuuksien edistämisen (liite 1). Koulutus on väylä työelämään. Tällöin huomioitaviksi seikoiksi nousevat koulutukseen liittyvät tuet ja ratkaisut sekä erilaiset yhteistyötoiminnot yksityisen sektorin kanssa. Maahanmuuttajien yrittäjyyttä tulisi tukea ja yrittämiseltä poistaa esteitä.

Mania Alkhatib Suomi-Syyria ystävyysseurasta kertoi Syyrian tilanteesta, ja empatian osoituksena pidettiin hiljainen hetki. Alkhatibin mukaan ei voi olla tilannetta, missä voi valita vain diktatuurin tai systeemin välillä. Tilanteessa tarvitaan solidaarisuutta.

2 Työ- ja elinkeinoministeriön näkökulmia maahanmuuttajien työllistymiseen

Maahanmuuttojohtaja **Sonja Hämäläinen** työ- ja elinkeinoministeriöstä totesi maahanmuuttajien työttömyyden olevan moninkertainen kantasuomalaisiin verrattuna (liite 2). Maahanmuuttajien määrä ja osuus väestöstä kasvaa jatkuvasti. Jo ennen viime vuonna tapahtunutta turvapaikanhaun kasvua maahanmuutto Suomeen on lisääntynyt ja monimuotoistunut jo pitkän aikaa. Ennusteiden mukaan vuonna 2030 Suomessa on 0,5 miljoonaa ulkomaan kansalaista.

Maakunta- ja kasvupalvelu-uudistus vaikuttavat myös kotoutuja-asiakkaiden ja muiden maahanmuuttajien palveluihin TE-toimistoissa. Keskeisiksi tavoitteiksi on asetettu maahanmuuttajien saaminen nopeammin työmarkkinoille ja heidän osaamisensa tehokkaammin ja laajalaisemmin käyttöön. Kunnallisten ja maakunnallisten palveluiden on vastattava kasvavaan ja monipuolistuvaan maahanmuuttoon. Hämäläinen esitteli keinoja, joilla em. tavoitteisiin pyritään.

Yksi uusi malli työllistymisen nopeuttamiseen on "Koto-SIB". Se on Social Impact Bond -mallilla (SIB) toteutettava nopean työllistymisen kokeilu, jossa yhdistetään työllistyminen ja koulutus uudella tavalla. Hankkeessa maahanmuuttajille tarjotaan työelämälähtöistä koulutusta, joka tukee heidän työllistymistään. Tavoitteena on, että koulutettavat siirtyvät töihin keskimäärin neljä kuukautta koulutuksen alkamisesta. Koulutus jatkuu työn ohessa työpaikalla ja sisältää sekä kielen, kulttuurin että ammatillisten valmiuksien opiskelua. Hanke toteutetaan tulosperusteisella rahoitussopimuksella, missä sijoittajat rahoittavat toiminnan ja kantavat siihen liittyvät taloudelliset riskit. Julkinen sektori maksaa vain, jos työllistymistavoitteet saavutetaan.

3 Maahanmuuttajien osaamis- ja koulutuspalvelut

Aikuisten oppimispalvelujen johtaja **Riikka-Maria Yli-Suomu** Koulutuskuntayhtymä Omniasta esitteli Omniassa tehtyä vieraskielisten opiskelijoiden palvelujen kehittämistyötä (liite 3). Lähtökohtana kehittämislle oli Espoon kaupunginhallituksen päätös, jonka mukaan tuli rakentaa alueellisen aikuiskoulutuksen palvelukokonaisuus, jossa yhtenä keskeisenä kohderyhmänä ovat maahanmuuttajat. Omnian vieraskielisten koulutus- ja osaamispalvelujen tavoitteena on järjestää yhteiskuntavastuullisesti laadukasta ja tuloksellista maahanmuuttajakoulutusta sekä muita palveluita, ottaen huomioon opiskelijoiden ja muuttuvan toimintaympäristön tarpeet. Maahanmuuttajien määrän lisääntyminen näkyy Omniassa, ja erityisesti vuoden 2015 tilanne nosti kysymyksen uudella tavalla esille. Näihin haasteisiin Omniassa halutaan vastata. Aiemmin vieraskielisille suunnattu koulutustarjonta on ollut hyvin monimutkainen kokonaisuus. Palvelujen kehittämisellä on tavoiteltu selkeää prosessia, joka nopeuttaa maahanmuuttajien koulutukseen ja työelämään pääsyä. Kotoutumiskoulutus painottuu jatkossa yhä enemmän ammatilliseen koulutukseen.

Omnia tekee tiivistä yhteistyötä mm. TE-toimiston, Ohjaamon ja Espoon kaupungin maahanmuuttajapalvelujen kanssa. Vieraskielisten koulutus- ja osaamispalveluissa työskentelee nyt noin 70 henkilöä. Yhteinen organisaatio mahdollistaa paremmin yhteistyön tekemisen ja myös nopeat ratkaisut uudenaikaisissa tilanteissa. Omnia on järjestänyt koulutusta 17-vuotiaille turvapaikanhakijoille, jotka eivät olisi muuten päässeet koulutukseen. Koulutuksen rahoitus tuli vas-

taanottoyksiköille Maahanmuuttovirastosta. Yli-Suomu kertoi Väylä työhön -hankkeesta, joka käynnistyy vuoden vaihteessa. Hankkeessa haetaan uusia koulutuskokeiluja, joiden avulla ihmiset pääsevät nopeammin työhön. Hanke on pks-tasoinen ja sitä koordinoi Omnia.

4 Maahanmuuttajataustaisen yrittäjän puheenvuoro

Yrittäjä, Vantaan Monikulttuurisuusasiain neuvottelukunnan puheenjohtaja **Ranbir Sodhi** kertoi kokemuksistaan yrittäjänä. Hän on tullut 30 vuotta sitten Suomeen Intiasta. Sodhilla oli kauppatieteiden maisterin tutkinto suoritettuna Punjabin yliopistossa. Suomeen tultuaan Sodhi tiskasi ensin ravintoloissa, mutta nykyisin hän omistaa kaksi ravintolaa ja kolmas avataan pian. Esteinä maahanmuuttajien yrittäjyydelle voi olla kantaväestön ennakoluulot. Yrityksen perustaminen on Suomessa helppoa, mutta yrittäjänä pärjääminen vaikeaa. Iso osa maahanmuuttajayrittäjistä on yksinyrittäjiä. Tällöin he ovat vaikeassa tilanteessa esimerkiksi sairastuessaan. Maahanmuuttajat ovat Sodhin mukaan valmiita osallistumaan Suomen kasvutalkoisiin. Yrittämisen esteitä tulee madaltaa tai poistaa.

Yrittäjä **John Cozzi** kertoi oman tarinansa työllistymisestä Suomessa (liite 4). Cozzi saapui Suomeen vuonna 2010 Iso-Britanniasta, missä oli kouluttautunut putkimieheksi. Suomessa pari ensimmäistä työpaikkaa löytyivät ystävien kautta. Suomalaisessa työelämässä Cozzi on huomannut, että lupauksia esimerkiksi uralla etenemisestä ei välttämättä toteuteta. Koska työpaikan saaminen on ollut haasteellista, Cozzi osallistui Haaga-Helian StartUp Schooliin, joka tukee sekä yrittäjyydestä kiinnostuneita että yrittäjänä jo toimivia opiskelijoita. Cozzin yritys tekee digitaalista markkinointia. Cozzin mukaan yrittäminen Suomessa on monella tapaa haasteellista, koska esimerkiksi suomalaisia yrityksiä voidaan suosia, eikä yhteydenottoihin aina vastata.

5 Ihmisarvoinen keskustelukulttuuri maahanmuuttajien työllistymisen edistäjänä

Etelä-Suomen Etnisten suhteiden neuvottelukunnan puheenjohtaja **Michaela Moua** kertoi neuvottelukunnan tehtävistä ja toiminnasta (liite 5). Etelä-Suomen ETNO on yksi Suomen seitsemästä alueellisesta ETNOsta. Neuvottelukunnan jäsenten tehtävänä on neuvotella siitä, miten ihmiset Suomessa tulevat paremmin toimeen keskenään. ETNO:n keskeinen tavoite on, että ihmisten välillä on myönteisiä asenteita, luottamusta ja kunnioitusta. Kaikilla ihmisillä tulee olla kokemus omasta ja läheisten turvallisuudesta sekä siitä, ettei syrjitä. Ihmisillä tulee olla kokemus yhdenvertaisista mahdollisuuksista osallistua ja vaikuttaa asioihin.

Ihmisarvoinen keskustelukulttuuri on ETNO:n vuoden 2016 teema. Asenneilmapiirillä on todella suuri merkitys myös työllistymisen kysymyksissä mm. rekrytoinnissa. Keskeinen lähtökohta on, pidetäänkö maahanmuuttajia taakkana vai suurena mahdollisuutena yhteiskunnalle. Viha-puhe ei saa arkipäiväistyä. Tässä julkista valtaa käyttävät tahot ovat tärkeässä roolissa. Viranomaisia tulisi yhä enemmän kouluttaa kulttuurien väliseen osaamiseen.

6 Ryhmätyöskentely

Ryhmätyöosuudessa työskenneltiin kolmessa ryhmässä, joissa keskusteltiin eri kysymysten äärellä. Ryhmätöiden tuloksista kertoivat maahanmuuttoasioiden päälliköt, jotka kommentoivat teemaa myös oman kuntansa näkökulmasta.

1. Mitä Espoo, Helsinki ja Vantaa sekä järjestöt voisivat tehdä yhteistyössä turvapaikkaprosessin kautta saapuneiden työllistymisen edistämiseksi?

Espon maahanmuuttoasioiden päällikkö **Teemu Haapalehto** kertoi ryhmätöissä nousseen esille mestari-kisälli -toiminta. Vasta maahan tulleen ammattilaisen mentorina voisi toimia henkilö, joka on toiminut Suomessa alalla pitkään. Keskustelussa nousi esille, että ihmiset jotka ovat päätyneet kriisien kautta Suomeen, voivat hakea Suomessa esim. järjestöstä työtä ja kun kriisitilanne rauhoittuu, he voivat viedä Suomessa saatua oppia ja osaamista omalle lähtöalueelleen. Haapalehto totesi, että jonkin verran tätä tapahtuu esim. terveydenhoitoalalla. Espoossa kokemusta on vailla työtä ja opiskelupaikkaa olevien nuorten ”mentoroinnista”.

2. Mitä Espoo, Helsinki ja Vantaa voisivat tehdä yhteistyössä turvapaikkaprosessin kautta saapuneiden työllistymisen edistämiseksi?

Vantaan monikulttuurisuusasiain päällikkö **Hannele Lautiola** kertoi, että keskustelussa oli nostettu erityisesti kaksi näkökulmaa: osaamisen tunnistaminen ja nopea työllistyminen. Nyt voi olla tilanteita, joissa lähtömaassaan ohjelmointia opiskellut henkilö tulee koodaamisen peruskurssille. Maahan tulevien henkilöiden tulisi päästä mahdollisimman nopeasti töihin. Ei ole kenenkään edun mukaista, että opiskelemaan tai työhön pääsyä edeltää pitkä passivoiva ajanjakso.

3. Mitä minä itse voisin tehdä turvapaikkaprosessin kautta saapuneiden työllistymisen edistämiseksi?

Helsingin maahanmuutto- ja työllisyysasioiden päällikkö **Iikka Hahtela** kertoi, että ryhmäkeskustelussa nousi esille mentorointi. Hahtelan mukaan ihmisillä on erilaisia potentiaaleja opiskeluihin ja työhön. Tällä hetkellä turvapaikkaprosessi on laitostava ja passivoiva. Heti alusta asti tulee miettiä, mitkä ovat hyviä väyliä päästä nopeasti ”helsinkiäiseksi”. Euroopassa on paljon kaupungistamisen malleja, joissa hyödynnetään vapaaehtoistoimintaa ja kolmatta sektoria. Sieltä voisimme ottaa oppia.

7 Kokouksen päättäminen ja kiitossanat

Kokouksen puheenjohtaja kiitti läsnä olleita aktiivisuudesta ja totesi, että ensi vuosi on merkittävä vuosi, kun Suomi täyttää 100 vuotta. Helsingin Maahanmuutto- ja kotoutumisasioiden neuvottelukunnan puheenjohtaja **Matias Turkkila** teki yhteenvedon yhteiskokouksen kulusta. Turkkila nosti esille kuulluista puheenvuoroista ”plussat” ja ”miinukset”. Turkkila toivotti neuvottelukunnat ensi vuonna yhteiskokoukseen Helsinkiin. Kokous päättyi kello 20.03.